

بانوی تقوا در آینه روایات

حضرت معصومه (س) که از محضر پدر بزرگوارش بهره های فراوان برده و همین طور از برادر بزرگوارش حضرت رضا(ع) استفاده برده به صورت های مختلف از علوم بدست آورده برای هدایت جامعه بهره برداری نموده است.

حضرت معصومه (س) که از محضر پدر بزرگوارش بهره های فراوان برده و همین طور از برادر بزرگوارش حضرت رضا(ع) استفاده برده به صورت های مختلف از علوم بدست آورده برای هدایت جامعه بهره برداری نموده است.

به گزارش خبرگزاری مهر، ایشان گاه در نبود پدر به پرسش شیعیان جواب می داد، و آنچنان آنها را قانع می نمود که مدال بلند «فداها ابوها؛ پدرش فدایش باد» را از پدرش دریافت نمود. [1] و گاه به صورت نقل حدیث آن علوم را از خود به یادگار گذاشته است، چرا که او به خوبی از پیامبر اسلام آموخته بود که فرمود: «من تعلم حدیثی اثنین ینفع بهما نفسه او یعلمها غیره فینتفع بهما کان خیراً له من عبادة ستین سنة» [2] کسی که دو روایت بیاموزد و خود از آن بهره برد و یا به دیگری بیاموزد، تا او سود برد، برایش از عبادت شصت سال بهتر خواهد بود. لذا هم خود احادیث فراوان را از پدر و برادر بزرگوارش فرا گرفت و هم با همه اختناق و سختگیریها روایاتی را برای مردم نقل نموده است.

از حضرت معصومه(س) آن بانوی علم و کرامت مجموعاً پنج حدیث در منابع حدیثی به یادگار مانده است، جالب این است که چهار حدیث آن بر محور امامت و ولایت دور می زند، آری حضرت معصومه(س) زمان را به خوبی شناخته، در دورانی که پدرش با بدترین شکنجه ها در کنج زندان جان می سپارد، و او را بر تخته پاره بر دوش چهار حمّال قرار می دهند و فریاد می کشند «هذا امام الرّفضة؛ این امام شیعیان است» و همین طور برادر بزرگوارش برای مراقبت و مواظبت بیشتر به بهانه ولایت عهدی به خراسان فرا خوانده می شود. در چنین دورانی حضرت با احادیث ریشه دار و محکم پایه های امامت شیعه را تقویت و بازسازی می کند یک جا به بیان حدیث منزلت می پردازد که سنی و شیعه آن را نقل نموده اند، و بزرگترین سندی است بر امامت امیرمؤمنان علی(ع) آنجا که فرمود: «انسیتم قول رسول الله... انت متی بمنزلة هارون من موسی» [3] آیا سخن رسول خدا(ص) که فرمود: جایگاه تو (ای علی) نسبت به من مانند (جایگاه) هارون (در برابر) موسی است فراموش کردید.

یعنی همچنان که هارون وصی و جانشین موسی بود، حضرت امیرمؤمنان (ع) نیز وصی پیامبر است، و بعد از او حسن و حسین(ع) تا می رسد به موسی بن جعفر(ع) پس گفتن «امام الرّفضة» توهین است، بلکه باید گفت امام کاظم(ع) وصی و جانشین پیغمبر است، و حضرت رضا(ع) نیز چنین است، لذا دادن ولایت عهدی از طرف مأمون بی معنی است بلکه امام هشتم خود صاحب امامت و ولایت و جانشینی پیامبر است. همان سخنی را که خود حضرت رضا(ع) به مأمون فرمود: اگر خلافت و امامت حق تو است حق واگذاری آن را نداری، و اگر حق دیگران است (که در حقیقت چنین است و حق ماست) تو چرا خود را خلیفه خوانده و ولی عهد انتخاب می کنی.

حضرت معصومه با این حدیث فهماند که امامت امامان شیعه به عنوان وصایت و جانشینی نبی(ص) است نه به عنوان ولایت عهدی از طرف امثال مأمون.

در جای دیگر به بیان حدیث متواتر و قطعی غدیر که امامت همه امامان شیعه در آن مطرح شده است پرداخت. چرا که پیامبر اکرم(ص) در ضمن خطبه غدیریّه فرمود: «سپس بعد از من علی ولی شما و امام به فرمان خداست. سپس امامت در نسل من از فرزندان علی(ع) تا روزی که خدا و رسولش را ملاقات می کنید می باشد.» [4] آنجا که حضرت معصومه(س) از زبان خانم فاطمه زهرا(س) نقل نموده است که فرمود: «انسیتم قول رسول الله یوم غدیر خمّ من كنت مولاة فعلیّ مولاة» [5] آیا سخن رسول خدا در روز غدیر را فراموش کردید که فرمود: هر که من مولای اویم علی مولای اوست.»

در بخشی از حدیث طولانی دیگر فرمود: که پیامبر در شب معراج روی پرده ای این جمله را دید: «خدایی جز خدای یگانه نیست، محمد رسول خداست، علی ولی و صاحب اختیار مردم است.» و در ادامه این حدیث آمده که «محمد رسول الله علیّ وصیّ المصطفی؛ محمد رسول خدا است و علی وصیّ مصطفی است.»

و در قسمت دیگری از این حدیث می خوانیم: «که رسول خدا(ص) پرسید این کاخ از کیست؟» جبرئیل گفت: یا محمد لابن عمّک و وصیّک علی بن ابی طالب؛ ای محمد! این خانه پسرعمو و جانشین تو علی بن ابی طالب است.» [6]

این که حضرت معصومه(س) از بین آن همه مسائلی که در شب معراج به وقوع پیوسته احادیثی را انتخاب نموده که مربوط به اثبات امامت علی(ع) به عنوان پایه گذار امامت شیعه است. نشان از آگاهی عمیق و ژرف آن بانو نسبت به اوضاع زمانه است. و برای تقویت ریشه های امامت و ولایت در درون دلهای مسلمانان بخصوص شیعیان آثار گرانقدر محبت اهل بیت را بیان نموده، آنجا که با سندش از طریق مادرش فاطمه زهرا(س) نقل نموده که فرمود: «من مات علی حبّ آل محمد مات شهیداً» [7] همانا هرکس با محبت آل محمد(ص) بمیرد شهید مرده است.»

این حدیث فقط از زبان حضرت معصومه(س) در منابع شیعه نیامده است بلکه اهل سنت نیز این حدیث را با تفصیل بیشتر نقل نموده اند از جمله فخر رازی، زمخشری، و قرطبی، از پیامبر اسلام(ص) نقل نموده که آن حضرت فرمود: «هر کس با محبت آل محمد بمیرد، شهید از دنیا رفته است، آگاه باشید! هر کس با محبت آل محمد از دنیا رود، بخشوده شده از دنیا رفته است، آگاه باشید! هر کس با محبت آل محمد(ص) از دنیا رود، با توبه از دنیا رفته است، آگاه باشید! هر کس با محبت آل محمد(ص)

از دنیا برود، فرشته مرگ او را بشارت به بهشت می دهد و سپس نکیر و منکر به او بشارت دهند. آگاه باشید! هر کس با محبت آل محمد(ص) از دنیا رود، در قبر او دو در به سوی بهشت گشوده می شود، آگاه باشید! هر کس با محبت آل محمد از دنیا رود، خداوند قبر او را زیارتگاه فرشتگان قرار می دهد، آگاه باشید! هر کس با محبت آل محمد(ص) از دنیا رود، بر ست و جماعت از دنیا رفته، و آگاه باشید! هر کس با عداوت آل محمد(ص) از دنیا برود روز قیامت در حالی وارد عرصه محشر می شود که در پیشانی او نوشته شده «مأیوس از رحمت خداوند» آگاه باشید! هر کس با بغض آل محمد(ص) از دنیا برود، کافر از دنیا رفته است، آگاه باشید! کسی که با بغض آل محمد(ص) بمیرد بوی بهشت به مشام او نمی رسد.» [8]

در بخش دیگری از حدیث شب معراج پیش گفته می خوانیم که «در روز قیامت همه مردم پا برهنه و عربان محشر می شوند، جز شیعیان علی(ع) و همه مردم با نام مادرشان صدا می شوند جز شیعیان علی (ع) که با نام پدرانشان خوانده می شوند.» پیامبر اسلام (ص) درباره راز این مسئله از جبرئیل پرسید، او پاسخ داد: «لأنهم أحبوا علیاً فطاب مولدهم؛ چون علی(ع) را دوست داشتند ولادتشان پاک (و حلال) گردید.» [9]

و در حدیث چهارم طهارت و عصمت امام حسین(ع) را بیان نموده؛ [10] و در حدیث پنجم مرکزیت یافتن قم را برای شیعیان پیشگویی نموده است. [11]

- [1] . اعلام النساء، ص 692؛ تاریخ اهل بیت، ص 82، کریمه اهل بیت، علی اکبر مهدی پور، ص 171.
- [2] . متقی هندی، کنز العمال، مؤسسة الرسالة، ج 10، حدیث 28849.
- [3] . الغدیر، ج 1، ص 197، انس المطالب، فی مناقب علی بن ابی طالب، ص 49؛ بحار الانوار ج 36، ص 353، عوالم، ج 21، ص 354، ج 3.
- [4] . بحار الانوار، محمد باقر مجلسی، ج 37، ص 207 208؛ عوالم، شیخ عبدالله بحرانی، ج 15، ص 375.
- [5] . همانها، الغدیر، ج 1، ص 197؛ اعلام النساء المؤمنات، ص 578.
- [6] . بحار الانوار، ج 68، ص 77؛ عوالم، ج 21، ص 325؛ ینابیع المودة، ص 257.
- [7] . آثار الحجة، ج 1، ص 8 9؛ عوالم، ج 21، ص 354.
- [8] . الکشاف، زمخشری، بیروت، ج 4، ص 220 221؛ تفسیر فخر رازی، ج 27، ص 165 166؛ تفسیر قرطبی، ج 8، ص 5843.
- [9] . بحار، ج 68، ص 77.
- [10] . بحار الانوار، ج 43، ص 243، امالی شیخ طوسی، ص 82، اعلام النساء المؤمنات، ص 579.
- [11] . فروغی از کوثر، ص 49.